

Zapisnik sa Diskusije o ekološkom indeksu, sa radionicom za pripremu predloga primedbi na Nacrt izmena i dopuna plana generalne regulacije Beograda

Datum: Utorak, 18.01.2022. godine, 12:00-16:00

Mesto: Prostor Miljenko Dereta, Dobračina 55, ili ZOOM platforma

Prisutni uživo: Siniša Trkulja (Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture), Dobrivoje Lale Erić (Centar za promociju nauke), Danica Laćarac (Nacionalna asocijacija zelenih krovova), Kosta Bolbođevski (ZinCo), Sabina Kerić (Ekonaut), Ana Šabanovović (Arhitektonski fakultet), Predrag Momčilović (Platforma Zajedničko), Ana Simić i Ana Mitić-Radulović (CEUS).

Ostali prisutni (oko 60 učesnika) bili su na ZOOM platformi među kojima su i sledeći govornici: Nataša Konstantinović (TRAG fondacija), Anica Teofilović (Urbanistički zavod Beograda), Čedo Maksimović (Imperial College London), Martin Elezović (Savet zelene gradnje), Lidija Martinović (Vita Verde) i Nataša Đokić (Centar za promociju nauke).

- Učesnicima je projekat „Istraži – Osnaži“, u okviru kog se ova diskusija sa radionicom sprovodi kao aktivnost CEUS-a na projektu “Zagovaranje Ekološkog indeksa u planiranju Beograda”, predstavila **Nataša Konstantinović** u ime Trag fondacije i skrenula pažnju na zastupljenost ekoloških tema u društvu što govori o važnosti ovih tema.
- Predstavnica CEUS-a, **Ana Simić**, kroz kratku prezentaciju skrenula je pažnju na probleme sa kojima se svakodnevno susrećemo, a koji su u direktnoj vezi sa nedovoljnom količinom zelenila u gradu. Na pojednostavljen način objasnila je koji su to činioci ekološkog indeksa i kako se on računa.
- **Anica Teofilović**, predstavnica Urbanističkog zavoda, upoznala nas je sa koracima koji su prethodili uvođenju Ekološkog indeksa u PGR sistema zelenih površina grada Beograda, sve u cilju unapređenja zelenih površina na teritoriji grada.
- Ana Mitić-Radulović napravila je kratak osvrt na izlaganja prethodnih govornika i skrenula pažnju da u trenutnoj regulativi koja se odnosi na novu gradnju, imamo samo jedan parametar koji se odnosi na probleme životne sredine, a to je **procenat zelenih površina u direktnom kontaktu sa tlom na parceli koji sasvim sigurno nije dovoljan** za probleme sa kojima se trenutno suočavamo.
- Sa procesom izrade i usvajanja Strategije održivog urbanog razvoja Republike Srbije do 2030. godine i Akcionog plana za sprovođenje strategije u 2021. i 2022. godini, upoznao nas je **Siniša Trkulja**, predstavnik Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture. Iz paketa mera za Urbani razvoj, a u skladu sa temom Ekološkog indeksa posebno su značajna tri: ublažavanje klimatskih promena, prilagođavanje na klimatske promene i upravljanje životnom sredinom. Skrenuta je pažnja da su nam od **izuzetne važnosti pokazatelji ostvarenosti ciljeva, pogotovo oni koje je moguće kvantifikovati** gde bi Ekološki indeks mogao imati značajnu ulogu.
- Profesor **Čedo Maksimović** u svom izlaganju podsetio nas je da pored uvođenja zelenila u planiranje grada moramo obratiti pažnju na **selekciju i održavanje sadnica**, pre svega iz razloga što pojedine biljne vrste mogu **negativno uticati na životnu sredinu i javno zdravlje**, a neodržavanje može dovesti do opasnosti po ljudske živote.

- **Dobrivoje Lale Erić** iz Centra za promociju nauke pokrenuo je temu razumevanja stručnih termina i pojmova među širim građanstvom. Širenje znanja kroz diskusije, radionice i druge vidove neformalnog obrazovanja ističe kao posebno značajne zbog brzine nastajanja promena u našoj okolini, kao i prenošenja znanja na najmlađe kako bi što veći procenat građana bio uključen u projekte koji doprinose okolini u kojoj živimo.
- **Milica Lukić** pokreće diskusiju pitanjem o potencijalnoj **zloupotrebi Ekološkog indeksa**, u okviru koje su se svi složili da Ekološki indeks nikako **ne sme biti izgovor za pravljenje ustupaka investitorima, prenameni zemljišta, smanjenju zelenih površina u direktnom kontaktu sa tlom**, ali učesnici skreću pažnju da je i **kontrola (inspekcijski nadzor)** ključna kod primene bilo kog urbanističkog parametra, kako bismo pratili da li se on zaista sprovodi, čime bi se direktno smanjila mogućnost zloupotrebe.
- O značaju održavanja zelenih rešenja i samom inspekcijskom nadzoru govorila je i učesnica **Katarina Penonić**.
- **Martin Elezović** iz Saveta zelene gradnje govorio je o sertifikovanju objekata sa svojstvima zelene gradnje, koje se sastoji od mnogih parametara, pa je skrenuo pažnju da pored zelenih površina i sadnica značajnu ulogu ima i živi svet koji naseljava površinu parcele. Kod sertifikovanja zelene gradnje razmatraju se tri faze ekoloških vrednosti, **odnosno ekološke vrednosti pre izgradnje objekta (razmatranje da li je potrebno zadržati pojedine elemente), zatim unapređenje postojećih ekoloških vrednosti izgradnjom i na kraju kroz održavanje objekta učiniti da ekološke vrednosti ostanu na visokom nivou što je duže moguće**.
- **Danica Lačarac** iz Nacionalne asocijacije zelenih krovova kroz svoje kratko izlaganje podsetila nas je da se iz **grešaka uči i da je praksa najbolji način da se greške uvide i prevaziđu**, odnosno da što većim brojem implementiranih rešenja postizemo znatne napretke i u oblasti edukacije, ali i u oblasti tehnoloških rešenja. Istakla je da ima brojnih primera uspešne primene ekološkog indeksa u različitim gradovima.
- O mnogobrojnim prednostima zelenog krova govorio nam je **Kosta Bolbođevski** iz kompanije ZinCo sa akcentom na **upravljanje atmosferskim vodama** bilo da se radi o oticanju ili apsorbovanju i o izolacionim sposobnostima koje ovakva rešenja imaju. Na puno puta spomenutu temu **održavanja saznajemo da je veoma bitan pravilan odabir i sadnja sadnica** ali i da smo tehnološki napredovali pa da je mnoge sadnice moguće podsitićati biostimulatorima čime možemo izbeći trošak zamene biljaka.
- Na pitanje o **raznovrsnosti sadnica** koje se mogu naći na zelenim krovovima saznajemo da su mogućnosti neograničene i da su u mnogim gradovima postigli i raznovrsnost ne samo biljnih nego i životinjskih vrsta (povratak Crvendača u centralni deo Londona).
- **Milja Vuković** postavlja pitanje za razmišljanje svih učesnika **da li kod postojećih ravnih krovova možemo mi samostalno nešto učiniti da postanu zeleniji** bez visokotehnoloških rešenja (Do-It-Yourself zeleni krov).
- **Lidija Martinović** iz kompanije Vita Verde govorila je o sinergiji dizajna, izvođenja i održavanja, jer ukoliko sinergija izostane pojedini delovi procesa će trpeti, što se obično dešava kod poslenjeg, odnosno održavanja.
- Kroz različite formate urbane poljoprivrede provela nas je **Sabina Kerić** iz Ekonauta, a kroz prezentaciju dosadašnjih uspeha na putu ka formiranju Gradskih bašta upoznala nas je sa baštenskim zajednicama koje trenutno postoje na teritoriji grada

Beograda. Priču o urbanim baštama dopunio je Kosta Bolbođevski prezentacijom rešenja zelenog krova na kom je moguće formirati ovakve bašte.

- Projekat TeRRIFICA skrenuo je pažnju na klimatske promene koje su prisutne i podstakao sugrađane da se aktivno uključe u rešavanje problema. Kroz projekat uz pomoć građana, na interaktivnoj mapi prikupljeni su pozitivni i negativni aspekti pojedinih lokacija u Beogradu. Cilj projekta je učiniti sugrađanima naučne teme razumljivim kako bi mogli aktivno da se uključe.
- Mnogi učesnici izrazili su želju da se o ovoj temi razgovara i u narednom periodu jer je izuzetno kompleksna, a veoma važna, i treba je što bolje sagledati.

Zapisnik sastavila: Ana Simić, 25.01.2022. godine